

Mongolia:
Enhancing Resource
Management through
Institutional Transformation

Канадын эрдэс баялагийн олборлолт

Жастин Лакройкс

Танилцуулгын тойм

- Канадын эрдэс баялагийн олборлолтын тойм
- Статистикийн үйл ажиллагаа
 - ✓ Эрх зүйн хамрах хүрээ
 - ✓ Судалгааны тогтолцоо
 - ✓ Аргачлал
 - ✓ Асуулга
 - ✓ Мэдээлэл цуглуулах давтамж
 - ✓ Мэдээлэл цуглуулах хуваарь
 - ✓ Цуглуулсан өөр өөр мэдээлэл
 - ✓ Түгээх
 - ✓ Түншлэгчид

Канадын эрдэс баялагийн олборлолт

- **Нэр томъёоны тодорхойлолт:** Эрдэс баялагийн олборлолт гэж ашгийн төлөө олборлох, боловсруулах хангалттай хэмжээний баяжмал болон хэмжээтэй харагдах газрын гадаргуу дээрх материалыг эрж хайхыг хэлнэ.

Эрдэс баялагийн хайгуулын статистикийн мэдээлэл Канад дахь эрдэс баялагийн нөөцийн мөчлөгийн талаар ойлголт авахад үйлдвэрлэгчид болон төрийн байгууллагуудад тусалдаг.

Канадын эрдэс баялагийн олборлолт ба орд газрын үнэлгээний зардал 2017 онд тус тус 1.2 тэрбум доллар, 0.6 тэрбум доллар байв (1 канад доллар=1935 төгрөг)

Алт нийт зардлын 60%-ийг бүрдүүлдэг тэргүүлэгч үнэт метал хэвээр байна.

2017 онд нийт хуучин болон шинэ хайгуулын компанийн тоо тус тус 134, 447 байв.

Статистикийн үйл ажиллагаа – Эрх зүйн хамрах хүрээ

- Канадын Байгалийн баялагийн газар (КББГ) нь мэдээлэл цуглуулах зорилгоор *Байгалийн баялаг болон техникийн судалгааны тухай хуулийг* ашигладаг.
- КББГ нь бүх муж, нутаг дэвсгэрт зориулсан мэдээллийг цуглуулдаг
- Нэг тусгай тайлбар:
 - ✓ *Кюебек муж өөрөө байгалийн баялагийн статистикийн мэдээллээ цуглуулдаг*
- Мэдээлэл хуваалцах гэрээ
 - ✓ *Лавлагаа давхцахаас зайлсхийдэг*
 - ✓ *Компаниудын ачааллыг бууруулдаг*
 - ✓ *Уялдаатай статистикийн мэдээллээр хангадаг*

Статистикийн үйл ажиллагаа– Судалгааны ТОГТОЛЦОО

- Муж ба нутаг дэвсгэр ашиглалтын зөвшөөрөл олгодог. Эдгээр зөвшөөрлийг КББГ судалгааны тогтолцоог шинэчлэх зорилгоор хуваалцах ба ашигладаг.
- СЕДАР нь уул уурхайн компаниудын үйл ажиллагааны талаарх санхүүгийн мэдээллээр хангадаг төрийн захиргааны эх сурвалж юм
- Хэвлэлийн мэдээ
- Хайгуулын тогтолцоо нь одоохондоо Канадын статистикийн газрын бизнесийн байгууллагын бүртгэлд холбогдоогүй

Статистикийн үйл ажиллагаа – Аргачлал (1)

- Бүх хуучин болон шинэ хайгуулын компаниудын тооллого
- Шинэ компани:
 - ✓ (1) олборлолт (их хэмжээний дээж авах, турших орохгүй) хийхийг сонирхдоггүй ба бусад бизнесийн үйл ажиллагааны сегментээс үйл ажиллагааны орлого олдоггүй
 - ✓ (2) төрийн агентлаг эсвэл холбогдох байгууллага биш

Статистикийн үйл ажиллагаа– Аргачлал (2)

- Шинэ компани:

- ✓ (3) 1, 2-р шалгуурыг хангаагүй компанийн хайгуулын гар хөл эсвэл охин компани биш
- ✓ (4) голдуу хувьцаа гаргах замаар хайгуулын санхүүжилтээ босгодог

Статистикийн үйл ажиллагаа – Асуулга

- Бүх төрлийн хайгуулд нэг ерөнхий асуулгыг ашигладаг
- Компаниуд өөрийн өмчлөлийн үүсгэн байгуулалт болон үйл ажиллагаа явуулдаг муж/нутаг дэвсгэр бүрт асуулга хүлээн авдаг

Статистикийн үйл ажиллагаа – Мэдээлэл цуглуулах хуваарь

- Урьдчилсан болон Зорилгын судалгаа: жил бүр (Y) –ийн 9-р сард шуудангаар илгээдэг ба 1-р сарын сүүл (Y+1) гэхэд ирүүлбэл зохино.
 - ✓ Энэхүү судалгаагаар тухайн жил (Y) болон дараагийн жил (Y+1)-н мэдээллийг шаарддаг.
- Жилийн болон Шинэчилсэн судалгаа: жил бүр (y) –ийн 2-р сард шуудангаар илгээдэг ба 4-р сар (Y) гэхэд ирүүлбэл зохино.
 - ✓ Энэхүү судалгаагаар өмнөх жил (Y-1) болон тухайн жил (Y)-н мэдээллийг шаарддаг.

Статистикийн үйл ажиллагаа – Цуглуулсан өөр өөр мэдээлэл

- Захиргааны (жишээ нь, Уугуул иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлт, санхүүгийн жилийн эцэс, төлөвлөсөн үйл ажиллагаа)
- Хамтарсан компанийн тухай мэдээлэл (жишээ нь, Оролцогчдын хувьцаа, гадаад удирдлагатай гэх мэт)
- Хайсан анхны бараа бүтээгдэхүүн
- Хээрийн ажлын зардал
- Хөрөнгө ба засварын зардал

Статистикийн үйл ажиллагаа – Чанарын баталгаа

- ТАЙЛБАР: Энэхүү сэдвийн талаар тусдаа танилцуулгаар ярилцана.

Статистикийн үйл ажиллагаа – Түгээх

- Урьдчилсан (жишээлбэл, 2016 оны) болон Зорилтын (жишээ нь, 2017 оны) судалгаа: 2017 оны 2-р сард хэвлэгдсэн
- Жилийн (жишээлбэл, 2016 оны) болон Шинэчилсэн зорилтын (жишээ нь, 2017 оны) судалгаа: 2017 оны 9-р сард хэвлэгдсэн
- <http://www.nrcan.gc.ca/mining-materials/statistics/>

Статистикийн үйл ажиллагаа– Түншлэгчид

- Хайгуулчид ба боловсруулагчдын холбоо бол гол хэрэглэгч
- Канадын уул уурхайн холбоо
- Канадын статистикийн газар
- Мужууд ба нутаг дэвсгэр

Жастин Лакройкс
КМУБ
Техникийн зөвлөх
Баярлалаа